

A nemzet szolgálatában

Bakos István 75 éves

Amikor 1971-ben az Eötvös Kollégiumba kerültem, Bakos István már egy éve elhagyta az épületet. Nevét viszont gyakran emlegették az idősebb kollégisták, mint a diákbizottság legendás vezetőjét és mint a „Kilencek” költőcsoportosulás szellemi holdudvarához tartozót, aki – ahogy ezt később szóban-írásban annyiszor megtette – mindig azonosult a vele egyívású kollégista költők eszmei tájoltságával. Soha nem mulasztotta el baráti összejöveteleken, szélesebb hallgatóság előtt felemlíteni az emlékezetes 1969-es esztendő március 15-ei ünnepi rendezvényét, ahol maga a szerző, Utassy József szólaltatta meg külön ez alkalomra írt, de a mindenkori márciusoknak is üzenő emblematicussá vált versét, a *Zúg Márciust*.

Egyáltalán nem véletlen, hogy a Baranya megyei parasztcsaládból származó Bakos István már kollégista korában eljegyezte magát a falukutatással, s egész életútjára, kutatói, művelődésszervezői tevékenységére a népi írók munkássága hatott legerőteljesebben. Eötvös-kollégista összejöveteleken, a hajdani Egyetemi Színpad határainkon túli irodalmi estjein már gyakrabban találkoztunk, s talán ezeknek a rendezvényeknek egyikén kért fel, hogy a Bethlen Gábor Alapítvány első díjátadó ünnepségeinek valamelyikén mondjak el néhány odailleszkedő verset. Mindez az 1980-as évek közepén, második felének elején történt, amikor a hatalom már engedett szigorából, s nyilvánosan, népes közönség jelenlétében kerülhetett sor az ünnepélyes alkalomra.

Forgatom *A Bethlen Gábor Alapítvány negyedszázada (1980–2005)* című könyvet, melyet ő szerkesztett. Mi mindent kellett „örtállóként”, tisztségviselőként, a magyarság ügye iránt elkötelezett emberként megmozgatnia, hogy szabad utat kapjon egy kezdeményezés, formát, alakzatot nyerjen a szándék! Számba venni is sok közéleti, köztisztviselői pályájának állomásait. Hozzászólóként ott találjuk a lakiteleki tanácskozáson, az MDF szakmai fórumainak szervezője, a 90-es években a Magyarok Világszövetségének főtítkára, alapító-kiadója a *Magyar Felsőoktatás* és a *Magyar Figyelő* című lapoknak, kurátora a Lakiteleki Népfőiskola Alapítványnak, tagja a Nemzeti Fórumnak és a Százak Tanácsának,

GY. SZABÓ ANDRÁS (1953) előadóművész, író. Utóbbi kötete: *A végakarát* (2018).

neve ott szerepel a Magyar Örökség Díj alapítói között. Állandó résztvevője azoknak az összejöveteleknek, ösztönzője, aláírója azoknak a beadványoknak, melyek kendőzetlenül az akkori politika súlyos mulasztásaira, jóvátehetetlen következményeire hívták fel a figyelmet. Egy olyan korban, egy olyan állami apparátus regnálása idején kellett elüldöztetni a Bethlen Gábor Alapítvány gondolatát, a *Hitel* folyóirat tervét, a leszakított nemzettestekkel való kapcsolattartás elodázhatatlan feladatát, mely teljességgel érzéketlen volt a magyarság sorskérdéseire. Harc volt ez a javából, „véres bújócska-játék”. Reményik Sándornak az „álorcás magyarról”, a nagy fejedelemeiről szóló versét ezért is érezhette annyira magáénak, mert a hatalom hitegető, aztán a korábbi megállapodást rendre felrúgó, elzárkózó magatartásával szemben, Bethlen Gábor-i taktikára volt szükség.

Szívós munkával elérte, amibe más talán bele se vág: a Bethlen Alapítvány kuratóriumába a legtekintélyesebb szellemi erőket mozgósította. A Bethlen Gábor-díj mellé, ugyancsak az ő sugalmazására életre szólított Márton Áron Emlékérem és Tamási Áron-díj kitüntetettjei a világ minden részéből sereglettek össze; írók, tudósok, közgazdászok, papok, óvónők, tanárok, mindenki, aki a maga téglájával hozzájárult a magyarság virtuális templomának épüléséhez. Voltak, nem is kevesen a díjazottak között más nemzetekből valók, akik munkásságuk során a magyar kultúra megismertetésében vállaltak kiemelkedő szerepet.

Konok, makacs ember Bakos István, a vereséget nemigen ismeri. Teleki Pál egész alakos szobrának elhelyezését a Budai Várban a Fővárosi Közgyűlés döntése megghiúsította. A sajtóban napvilágot látott támadások, a tiltakozó aláírások azonban nem szegték kedvét. Az emlékbizottság tagjaként nem kis része volt abban, hogy Rieger Tibor remek szobra végül megtalálta helyét 2004. április 3-án a balatonboglári templomdombon, és a tudós államférfi szellemisége él az évente átadott Teleki Pál Érdeméremben. Legutóbbi, nemzetszolgálati tevékenységének megvalósulását közelről magam is végigkísérhettem. Csallóköz szívében, Királyfiakarcsán került sor 2017. augusztus 19-én Rieger Tibor Magyarok Nagyasszonya szobrának avatására, melyet a mester gyermekévei földjének és népének ajándékozott. Oroszlánrészt vállalt ezúttal is az ünnep előkészítésében, lebonyolításában, a szoborállítás anyagi alapjainak megteremtésében, annak tudatosításában, hogy a „királyfiakarcsai Magyarok Nagyasszonya-szobor a Kárpát-medence egészének XXI. századi emlékműve” lehessen.

Fáradhatatlan munkabíráásával mindenütt ott van, ahol rést lát a cselekvésre. Olvasom elektronikus körleveleit, ajánló, buzdító sorait, bíráló, elgondolkodtató jegyzeteit. Azonnal reagál minden eseményre, mely a nemzeti összetartozás ügyét szolgálja. Egybetereli az egy nyájba tartozókat, a messzi szórványban élőket a határ túloldalán élőkkel, az amerikai és ausztráliai magyarokat. Csak legyen hozzá energiája, hite mellett egészsége, hogy bírja még ezt az embert próbáló feladatot. Legszívesebben visszatartanám; elég, Pista, pihenj egy keveset, engedd lazábbra a gyepelőszárat. Mosolyogna, és nem hallgatna rám. Tudom, leperegne róla minden figyelmeztetés. Talpadra szegezted Te már rég az országutakat, melyeken átgyalogolsz, azokról nem tántorít el semmi.